

Vergaderjaar 2019–2020

24 587

Justitiële Inrichtingen

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 767

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 april 2020

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft mij verzocht om een reactie op een brief van een aantal anonieme medewerkers van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). In hun brief maken de medewerkers melding van, naar hun mening, onveilige situaties voor medewerkers en justitiabelen die zijn ontstaan als gevolg van de coronacrisis. Met deze brief ga ik in op het verzoek van de commissie. Eerst wil ik aangeven dat ik het van belang acht dat medewerkers wanneer zij zich zorgen maken over de corona-aanpak, dat kunnen aankaarten bij hun leidinggevende. Op deze wijze kan samen worden gezocht naar een oplossing. Ook in deze tijd staan directie van de inrichting en de leiding van DJI open om te zoeken naar een juiste manier van werken met elkaar.

De coronacrisis stelt onze samenleving voor grote uitdagingen en vraagt van ons allemaal een bijzondere inspanning. Dit geldt ook voor de medewerkers van DJI. Ik heb grote waardering voor de wijze waarop zij zich in de afgelopen weken hebben aangepast. Het vraagt veel van hen om alles binnen de inrichtingen in goede banen te leiden.

In deze brief ga ik eerst in op de wijze waarop we omgaan met de orde en veiligheid binnen de inrichtingen in relatie tot de getroffen maatregelen. Daarna ga ik in op de maatregelen waarmee wij ons maximaal inspannen om besmetting met het coronavirus te voorkomen.

Orde en veiligheid in de inrichtingen

Om verspreiding van het coronavirus binnen de inrichtingen te voorkomen en om de orde en veiligheid te behouden heeft DJI een aantal ingrijpende maatregelen getroffen. U bent over de inhoud van de maatregelen geïnformeerd in mijn brieven van 13 maart¹, 15 maart² en meer recent op 2 april³.

¹ Kamerstukken 24 587 en 25 295, nr. 763

De maatregelen als het opschorten van bezoek en verlof vragen om een zorgvuldige balans tussen veiligheid en leefbaarheid. Ik realiseer me dat de impact hiervan groot is en dat de maatregelen niet altijd makkelijk zijn voor justitiabelen. Dit kan hier en daar leiden tot spanningen en onrust. In dat licht zie ik ook het incident in de PI Lelystad van afgelopen weekend waarbij zes justitiabelen waren betrokken. Dit gedrag valt desondanks niet te tolereren, het gaat namelijk ten koste van de veiligheid van andere gedetineerden en personeel.

Naast spanningen zie ik ook breed begrip voor de maatregelen. Justitiabelen beseffen dat de maatregelen voor hun eigen veiligheid worden genomen.

De directies van de individuele inrichtingen kijken bovendien naar hoe de situatie ter plekke kan worden verlicht. Dit leidt ertoe dat we over de gehele linie geen toename van incidenten zien.

Dagprogramma's

Ik benadruk dat aan fundamentele rechten van justitiabelen, zoals luchten, eten en medische zorg, niet wordt getornd. Als het gaat over de dagprogramma's van justitiabelen is het uitgangspunt dat deze zoveel als mogelijk doorgang vinden. De realiteit is echter dat bij een aantal inrichtingen niet altijd mogelijk is het dagprogramma uit te voeren. Als het ziekteverzuim van medewerkers binnen een inrichting hoog is kan het voorkomen dat arbeid in kleinere groepen wel doorgaat maar sporten tijdelijk niet. De directie doet dit om de balans tussen leefbaarheid en veiligheid te behouden. Helaas kan dat niet altijd zonder inperking van het dagprogramma.

Drugs en medicatie

Voorop staat dat drugs niet zijn toegestaan in de inrichtingen. De beschikbaarheid van drugs zorgt voor ongewenste effecten, zowel bij gebruik ervan als in de handel ervan. Het tast namelijk de veiligheid van medewerkers en justitiabelen aan. De afgelopen jaren heb ik daarom stevig ingezet op het tegengaan van het invoeren van contrabande.

De medewerkers uiten zorgen over het toezicht op het beschikbaar stellen van medicatie. DJI hanteert bij het drie maal per dag uitreiken van medicatie het IGJ protocol. Onderdeel van dit protocol maakt uit dat risicovolle medicatie onder toezicht van personeel moet worden ingenomen. DJI zal bezien in hoeverre hier nog aanscherping op nodig is.

Bescherming tegen besmetting

Met de getroffen maatregelen is ingezet op het maximaal voorkomen van de besmetting met het coronavirus binnen de inrichtingen. Mede als gevolg van de maatregelen en de naleving hiervan door medewerkers en justitiabelen is het aantal besmettingen binnen de inrichtingen tot nu beperkt gebleven. In totaal is tot op heden sprake van acht bevestigde gevallen van besmetting met corona bij justitiabelen. Daarnaast zijn op dit moment tien justitiabelen met coronagerelateerde klachten uit voorzorg in isolatie op hun eigen cel geplaatst. Een gedetineerde is afgelopen weekend overleden. De gedetineerde testte in eerste instantie positief op corona. Een tweede test een week voor zijn overlijden bleek echter negatief. De gedetineerde had andere ernstige gezondheidsproblemen en is daaraan overleden.

² Kamerstukken 35 300 VI en 25 295, nr. 114

³ Kamerstukken 24 587 en 25 295, nr. 765

Richtlijnen RIVM

Zoals gemeld in mijn eerdere brieven gelden ook binnen de inrichtingen van DJI de richtlijnen van het RIVM. Bij coronagerelateerde klachten blijven medewerkers thuis. Verder is er extra aandacht voor hygiëne en wijzen medewerkers en justitiabelen elkaar op het houden van anderhalve meter afstand. Dat laatste blijkt niet op alle locaties even eenvoudig te realiseren. Inrichtingen zijn, zoals zoveel gebouwen in dit land, niet ontworpen om anderhalve meter afstand te kunnen houden. Daarom wordt er per inrichting maatwerk geleverd. Dit doen we bijvoorbeeld door het verkleinen van de groepen of door het aanbrengen van vloermarkeringen.

Dalende bezetting

Sinds de start van de maatregelen is de bezetting binnen de inrichtingen fors teruggelopen van ruim 98% naar 85%. Er is daardoor meer ruimte ontstaan, bijvoorbeeld om justitiabelen op een eenpersoonscel te plaatsen. Er is op dit moment geen behoefte om aanvullende maatregelen te treffen. Het gebruik van meerpersoonscellen is in de afgelopen weken gedaald van 30% naar 15%.

Medische intake nieuwe gedetineerden

Gedetineerden worden na binnenkomst onderworpen aan een verscherpte medische intake om te controleren op coronagerelateerde klachten. Daarna worden deze justitiabelen sowieso voor een periode van twee weken op een éénpersoonscel geplaatst en gemonitord. Zolang er geen sprake is van corona gerelateerde klachten kunnen zij deelnemen aan onderdelen van het aangeboden dagprogramma. Daarbij wordt het contact met medejustitiabelen vermeden. Na twee weken kunnen zij vervolgens aan het reguliere dagprogramma meedoen mits zij geen coronagerelateerde klachten vertonen.

Beschermingsmateriaal

Ook als het gaat om persoonlijke beschermingsmiddelen volgt DJI onverkort de richtlijnen van het RIVM. Medisch personeel, of medewerkers die in contact komen met mogelijk besmette justitiabelen gebruiken beschermingsmiddelen. Voor het hanteren van deze richtlijnen beschikt DJI momenteel over voldoende beschermingsmiddelen.

Testen

De beschikbaarheid van testmateriaal is in de afgelopen week toegenomen. Als gevolg daarvan komen medewerkers van DJI nu in aanmerking voor een test als zij in aanraking zijn geweest met een persoon die verdacht wordt van besmetting met het coronavirus en de medewerker zelf binnen twee weken klachten ontwikkelt die wijzen op een besmetting met het virus. De uiteindelijke beoordeling of een test wordt uitgevoerd is aan de bedrijfsarts.

Tot slot

In deze tijd is het van belang om oog en oor te hebben voor elkaars zorgen. Met deze brief wil ik nogmaals inzichtelijk maken wat DJI doet om

het virus zoveel mogelijk buiten de muren te houden en tegen welke uitdagingen ze daarbij aanloopt. Ik roep medewerkers en justitiabelen op om, net als iedere Nederlander, vol te houden in de strijd tegen corona.

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker